

PREDKLADACIA SPRÁVA

Ministerstvo dopravy a výstavby Slovenskej republiky (ďalej len „ministerstvo“) predkladá Návrh plánu výkonnosti v oblasti leteckých navigačných služieb na roky 2020 až 2024 pre Slovenskú republiku – upravené znenie (ďalej len „upravený návrh plánu výkonnosti“).

Upravený návrh plánu výkonnosti sa predkladá vláde Slovenskej republiky na schválenie v nadväznosti na § 5 ods. 7 zákona č. 213/2019 Z. z. o odplatách a o poskytovaní príspevku v civilnom letectve a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon č. 213/2019 Z. z.“).

Slovenská republika, ako člen Európskej únie, má podľa čl. 12 vykonávacieho nariadenia Komisie (EÚ) 2019/317 z 11. februára 2019, ktorým sa stanovuje systém výkonnosti a spoplatňovania v jednotnom európskom nebi a ktorým sa zrušujú vykonávacie nariadenia (EÚ) č. 390/2013 a (EÚ) č. 391/2013 [ďalej len „vykonávacie nariadenie (EÚ) 2019/317“] povinnosť prijať návrh plánu výkonnosti vypracovaný príslušným národným dozorným orgánom alebo orgánmi na národnej úrovni alebo na úrovni funkčných blokov vzdušného priestoru a predložiť ho Európskej komisii najneskôr tri mesiace pred začiatkom referenčného obdobia, na ktoré sa vzťahuje. Tretie referenčné obdobie RP 3 sa začalo 1. januára 2020 a končí sa 31. decembra 2024.

Systém výkonnosti v oblasti leteckých navigačných služieb uvedený v čl. 11 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 549/2004 z 10. marca 2004, ktorým sa stanovuje rámec na vytvorenie jednotného európskeho neba (rámcové nariadenie) v platnom znení [ďalej len „nariadenie (ES) č. 549/2004 v platnom znení“] má za cieľ zlepšiť výkonnosť leteckých navigačných služieb a sieťových funkcií v jednotnom európskom vzdušnom priestore. Taktiež má prispievať k zníženiu emisií skleníkových plynov z leteckej dopravy a umožňovať optimálne využitie vzdušného priestoru s prihliadnutím na toky letovej prevádzky v európskom vzdušnom priestore. Kľúčovými oblasťami výkonnosti v oblasti leteckých navigačných služieb sú bezpečnosť, životné prostredie, kapacita a nákladová efektívnosť. Tieto kľúčové ukazovatele výkonnosti sa majú používať na účel stanovenia dosiahnuteľných, udržateľných, realistických a časovo ohraničených výkonnostných cieľov na úrovni Európskej únie, jednotlivých členských štátov Európskej únie alebo funkčných blokov vzdušného priestoru.

Ciele výkonnosti sú predmetom stimulov s cieľom podporiť lepšiu výkonnosť, a to vrátane uplatňovania mechanizmu zdieľania rizika objemu dopravy vo vzťahu ku kľúčovej oblasti výkonnosti zameranej na nákladovú efektívnosť. Systémy stimulov by mali byť účinné a mali by nediskriminačne a transparentne stanovovať parametre s cieľom odmeňovania alebo penalizácie skutočnej výkonnosti vo vzťahu k prijatým cieľom výkonnosti.

Systém spoplatňovania leteckých navigačných služieb uvedený v čl. 15 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 550/2004 z 10. marca 2004 o poskytovaní letových navigačných služieb v jednotnom európskom nebi (nariadenie o poskytovaní služieb) v platnom znení [ďalej len „nariadenie (ES) č. 550/2004 v platnom znení“] má zásadný význam na úspešné vykonávanie systému výkonnosti v oblasti leteckých navigačných služieb a má prispieť k väčšej transparentnosti pri stanovovaní, ukladaní a vynucovaní odplát za poskytnuté letecké navigačné služby vo vzťahu k používateľom vzdušného priestoru a má prispievať k nákladovej efektívnosti poskytovania leteckých navigačných služieb a k efektívnosti letov pri zachovaní optimálnej úrovne bezpečnosti.

Dňa 25. septembra 2019 vláda Slovenskej republiky uznesením č. 471 schválila pôvodný Návrh plánu výkonnosti v oblasti leteckých navigačných služieb na roky 2020 až 2024 pre Slovenskú republiku (ďalej len „pôvodný návrh plánu výkonnosti“) a zároveň uložila ministrom dopravy

a výstavby Slovenskej republiky úlohu predložiť na rokovanie vlády na schválenie upravené znenie Návrhu plánu výkonnosti v oblasti leteckých navigačných služieb na roky 2020 až 2024 pre Slovenskú republiku po zapracovaní pripomienok Európskej komisie.

Pôvodné návrhy plánov výkonnosti vypracované a predložené členskými štátmi Európskej únie v roku 2019, ako aj ciele výkonnosti stanovené pre Európsku úniu však boli vypracované pred vypuknutím prenosného ochorenia COVID-19, a z tohto dôvodu v nich nie sú zohľadnené podstatne zmenené okolnosti v oblasti civilného letectva, ktoré sú dôsledkom pandémie spôsobenej prenosným ochorením COVID-19.

Dňa 11. marca 2020 vláda Slovenskej republiky uznesením č. 111 vyhlásila podľa § 8 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 42/1994 Z. z. o civilnej ochrane obyvateľstva v znení neskorších predpisov s účinnosťou od 12. marca 2020 od 06:00 hod. pre územie Slovenskej republiky mimoriadnu situáciu v súvislosti s ohrozením verejného zdravia II. stupňa z dôvodu prenosného ochorenia COVID-19 spôsobeným koronavírusom SARS-CoV-2.

Vzhľadom na naliehavý verejný záujem spočívajúci v ochrane zdravia ľudí na území Slovenskej republiky a v snahe zamedziť šíreniu nákazlivého prenosného ochorenia COVID-19, zohľadňujúc závery zo zasadnutia ústredného krízového štábu, ktorý sa konal dňa 12. marca 2020 vo veci opatrení na predchádzanie šírenia prenosného ochorenia COVID-19 a možným ohrozením verejného zdravia na území Slovenskej republiky, a uznesenie vlády Slovenskej republiky č. 111/2020, bol s účinnosťou od 13. marca 2020 od 07:00 hod. miestneho času do 6. septembra 2020 do 23:59 hod. miestneho času vyhlasovaný zákaz vykonávania určených civilných letov s miestom vzletu na území iného štátu a s miestom pristátia na území Slovenskej republiky. Obdobne aj iné členské štáty Európskej únie a aj iné tretie krajiny vyhlasovali zákazy vykonávania určených civilných letov s miestom vzletu na území iného štátu a s miestom pristátia na ich území. V dôsledku prijatých opatrení došlo od marca 2020 k značnému poklesu prevádzkových výkonov v oblasti civilného letectva.

Keďže na vykonávanie niektorých kategórií civilných letov sa zákaz vykonávania určených civilných letov nevzťahoval, vrátane letov vykonávaných v štátnom záujme, poskytovatelia leteckých navigačných služieb museli zabezpečiť poskytovanie príslušných leteckých navigačných služieb v požadovanom rozsahu. Podľa čl. 8 ods. 1 nariadenia (ES) č. 550/2004 v platnom znení „Členské štáty zabezpečia poskytovanie letových prevádzkových služieb výlučne v rámci špecifických blokov vzdušného priestoru vzťahujúcich sa na vzdušný priestor, za ktorý sú zodpovedné.“.

Aj napriek zrušeniu zákazu vykonávania určených civilných letov ku dňu 7. septembra a skutočnosti, že vláda Slovenskej republiky uznesením č. 260 zo 14. mája 2021 ukončila núdzový stav vyhlásený uznesením vlády Slovenskej republiky č. 587 z 30. septembra 2020 na území Slovenskej republiky uplynutím 14. mája 2021, sa situácia v oblasti civilného letectva, najmä v oblasti poskytovania leteckých navigačných služieb, nijakým výrazným spôsobom nezlepšila.

Veľký vplyv na záujem ľudí o využívanie obchodnej leteckej dopravy, ktorá je spojená s poskytovaním leteckých navigačných služieb, majú nielen opatrenia prijímané členskými štátmi Európskej únie, alebo tretími krajinami, ale aj rôzne mutácie koronavírusu. Opatrenia prijaté Slovenskou republikou vo vzťahu k prenosnému ochoreniu COVID-19 týkajúce sa prekračovania hranice Slovenskej republiky, ako aj obmedzenia slobody pohybu a pobytu, majú zásadný vplyv na fungovanie podnikov, vrátane poskytovateľov leteckých navigačných služieb.

Prognózy týkajúce sa letovej prevádzky (počtu letov), ktorej najväčšiu časť tvorí obchodná letecká doprava, nie sú pre oblasť civilného letectva na najbližšie obdobie veľmi priaznivé. Podľa predpovede Európskej organizácie pre bezpečnosť letovej prevádzky (Eurocontrol) „EUROCONTROL Forecast Update 2021-2024, European Flight Movements and Service Units,

Three Scenarios for Recovery from COVID-19, STATFOR -May 2021“ možno predpokladať 3 scenáre do roku 2024, pričom je za obdobie január až apríl 2021 v európskom vzdušnom priestore o 65 % letov menej v porovnaní s obdobím január až apríl 2019. Predpovede ukazujú, že vývoj v oblasti civilného letectva je závislý od toho, ako skoro bude dosiahnutá tzv. „kolektívna imunita“, a následne aj od dôvery cestujúcich využívať obchodnú leteckú dopravu.

Zohľadňujúc významný a bezprecedentný vplyv pandémie spôsobenej prenosným ochorením COVID-19 na oblasť civilného letectva, najmä na poskytovanie leteckých navigačných služieb, Európska komisia uviedla, že vo vzťahu k tretiemu referenčnému obdobiu by sa mali uplatňovať určité pravidlá odchyľujúce sa od vykonávacieho nariadenia (EÚ) 2019/317. V nadväznosti na uvedené skutočnosti bolo koncom roka 2020 prijaté vykonávacie nariadenie Komisie (EÚ) 2020/1627 z 3. novembra 2020, o mimoriadnych opatreniach na tretie referenčné obdobie (2020 – 2024) systému výkonnosti a spoplatňovania v rámci jednotného európskeho neba v dôsledku pandémie COVID-19 [ďalej len „vykonávacie nariadenie (EÚ) 2020/1627“].

Podľa bodu 6 recitálu vykonávacieho nariadenia (EÚ) 2020/1627 „Keď Komisia stanoví revidované celouňijné ciele výkonnosti na tretie referenčné obdobie, členské štáty by mali vypracovať plány výkonnosti s revidovanými cieľmi výkonnosti na tretie referenčné obdobie. Proces stanovovania cieľov výkonnosti na vnútroštátnej úrovni alebo na úrovni funkčného bloku vzdušného priestoru by sa mal dokončiť až po prijatí revidovaných celouňijných cieľov výkonnosti. Mala by sa preto stanoviť nová lehota na predkladanie návrhov plánov výkonnosti.“.

Podľa bodu 10 recitálu vykonávacieho nariadenia (EÚ) 2020/1627 „Na zmiernenie závažného vplyvu pandémie COVID-19 na používateľov vzdušného priestoru počas tretieho referenčného obdobia treba uplatňovať osobitné ustanovenia na účely kalendárnych rokov 2020 a 2021, pokiaľ ide o revíziu cieľov výkonnosti v kľúčovej oblasti výkonnosti zameranej na nákladovú efektívnosť na celouňijnej a miestnej úrovni, implementáciu systémov stimulov a mechanizmov zdieľania rizika, ako aj úpravu jednotkových sadzieb na základe týchto dvoch kalendárnych rokov.“.

Podľa bodu 11 recitálu vykonávacieho nariadenia (EÚ) 2020/1627 „Na zabezpečenie riadneho uplatňovania systému výkonnosti a spoplatňovania v treťom referenčnom období a vzhľadom na výhľadový charakter stanovovania cieľov výkonnosti by sa revízia celouňijných cieľov výkonnosti v oblasti nákladovej efektívnosti na úrovni Únie a na miestnej úrovni mala vzťahovať na stanovené náklady v kalendárnych rokoch 2020 a 2021 ako na jedno obdobie. Pri stanovovaní týchto revidovaných cieľov nákladovej efektívnosti na úrovni Únie a na miestnej úrovni by sa mali náležite zohľadniť skutočné náklady poskytovateľov leteckých navigačných služieb a členských štátov.“.

Prijatím vykonávacieho nariadenia (EÚ) 2020/1627 boli stanovené výnimky týkajúce sa kľúčových ukazovateľov výkonnosti na tretie referenčné obdobie RP3 (článok 4) a výnimky týkajúce sa výpočtu a stanovovania jednotkových sadzieb a súvisiacich úprav najmä vo vzťahu k rokom 2020 a 2021 (článok 5).

V nadväznosti na prijatie nových „revidovaných celouňijných cieľov výkonnosti“ členské štáty Európskej únie, v súlade s čl. 3 ods. 1 vykonávacieho nariadenia (EÚ) 2020/1627, odchyľne od čl. 12 vykonávacieho nariadenia (EÚ) 2019/317, pripravia a do 1. októbra 2021 predložia Európskej komisii upravené návrhy plánov výkonnosti „vypracované v súlade s článkom 10 uvedeného vykonávacieho nariadenia a obsahujúce revidované ciele výkonnosti, ktorými sa zabezpečí súlad s revidovanými celouňijnými cieľmi výkonnosti uvedenými v článku 2 tohto nariadenia“.

Upravený návrh plánu výkonnosti vypracoval podľa čl. 10 vykonávacieho nariadenia (EÚ) 2019/317 národný dozorný orgán v oblasti leteckých navigačných služieb, ktorým je podľa § 48

ods. 1 písm. a) štvrtý bod zákona č. 143/1998 Z. z. o civilnom letectve (letecký zákon) a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov Dopravný úrad.

Dopravný úrad podľa § 8 písm. a) druhý bod zákona č. 213/2019 Z. z. vykonáva dozor nad systémom výkonnosti a spoplatňovania leteckých navigačných služieb. Zároveň podľa § 8a zákona č. 402/2013 Z. z. o Úrade pre reguláciu elektronických komunikácií a poštových služieb a Dopravnom úrade a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 213/2019 Z. z. vykonáva Dopravný úrad úkony súvisiace so zabezpečením štátneho odborného dozoru nad bezpečnosťou a ochranou civilného letectva pred činmi protiprávneho zasahovania v oblasti leteckých navigačných služieb za úhradu a z tohto dôvodu sú náklady Dopravného úradu na dozor nad bezpečnosťou leteckých navigačných služieb zahrnuté do nákladovej základne v rámci systému výkonnosti v oblasti leteckých navigačných služieb v súlade s čl. 22 ods. 1 vykonávacieho nariadenia (EÚ) 2019/317 v spojení s čl. 15 ods. 2 písm. b) nariadenia (ES) č. 550/2004 v platnom znení.

Vzhľadom na vykonávacie nariadenie (EÚ) 2019/317 je aj upravený návrh plánu výkonnosti vypracovaný na národnej úrovni. Zohľadňujúc skutočnosť, že na žiadnom letisku na území Slovenskej republiky prevádzkovanom letiskovou spoločnosťou, na ktorom sú poskytované terminálne letecké navigačné služby, nie je dosiahnutý minimálny počet 80 000 pohybov obchodnej leteckej dopravy podľa pravidiel letu podľa prístrojov (IFR pohyby), upravený návrh plánu výkonnosti sa týka len traťových leteckých navigačných služieb poskytovaných vo vzdušnom priestore Slovenskej republiky.

V referenčnom období RP 3 bola na roky 2020 až 2024 vo vzdušnom priestore Slovenskej republiky zriadená 1 traťová zóna spoplatňovania.

Upravený návrh plánu výkonnosti zahŕňa záväzné ciele výkonnosti stanovené na základe kľúčových ukazovateľov výkonnosti uplatňovaných na vnútroštátnej úrovni. V upravenom návrhu plánu výkonnosti sú určené stanovené náklady spojené s poskytovaním traťových leteckých navigačných služieb, na základe ktorých bola určená traťová jednotka služieb na každý rok referenčného obdobia. Stanovené náklady na traťové letecké navigačné služby sú financované prostredníctvom traťových odplát uložených používateľom vzdušného priestoru v príslušnej traťovej zóne spoplatňovania.

Upravený návrh plánu výkonnosti bol v súlade s čl. 24 vykonávacieho nariadenia (EÚ) 2019/317 v spojení s čl. 10 ods. 1 a čl. 11 ods. 3 písm. b) nariadenia (ES) č. 549/2004 v platnom znení predmetom konzultácií aj so zástupcami používateľov vzdušného priestoru.

Keďže upravený návrh plánu výkonnosti nezakladá práva a povinnosti iných orgánov štátnej správy alebo verejnej správy, nebol predmetom medzirezortného pripomienkového konania. Podklady Slovenského hydrometeorologického ústavu Slovenskej republiky boli zapracované do návrhu plánu výkonnosti, keďže Slovenský hydrometeorologický ústav je poskytovateľom leteckej meteorologickej služby a ktorého náklady spojené s poskytovaním leteckej meteorologickej služby sa započítavajú do nákladovej základne na výpočet odplaty za poskytnuté letecké navigačné služby.

Upravený návrh plánu výkonnosti predložený na rokovanie vlády Slovenskej republiky predstavuje verziu upraveného návrhu plánu výkonnosti vypracovanú v štátnom jazyku v kodifikovanej podobe v súlade s čl. 2 ods. 5 smernice na prípravu a predkladanie materiálov na rokovanie vlády Slovenskej republiky v platnom znení.

Pracovné znenie upraveného návrhu plánu výkonnosti bolo vypracované v anglickom jazyku podľa vzoru a požiadaviek Európskej komisie. Anglická verzia upraveného plánu výkonnosti

s príslušnými prílohami, ktorá sa predkladá Európskej komisii, je súčasťou materiálu predloženého na rokovanie vlády Slovenskej republiky.

Upravený návrh plánu výkonnosti nepredpokladá vplyv na rozpočet verejnej správy, na podnikateľské prostredie, sociálne vplyvy, vplyvy na manželstvo, rodičovstvo a rodinu, vplyv na životné prostredie, na informatizáciu spoločnosti a na služby verejnej správy pre občana.